

دایسون و کاربردهای آن در درمان بیماریهای پوست

دکتر حسین طباطبایی^۱، دکتر مهران حیدری سراج^۱

۱- متخصص پوست، مرکز آموزش و پژوهش بیماریهای پوست و جدام، دانشگاه علوم پزشکی تهران

حال حاضر پس از جدام بیشترین موارد کاربرد دایسون در درمان برخی از بیماریهای نادر و کمتر شایع پوست است. در این مقاله مروری سعی شده است که تا حد امکان اطلاعات جامعی در مورد مکانیسم عمل، فارماکوکینتیک، کاربردها، عوارض و راههای پیگیری و درمان عوارض ناشی از دایسون ارائه گردد.

واژه‌های کلیدی: دایسون، جدام، G6PD

دایسون برای اولین بار به عنوان یک داروی ضدباکتری به جامعه پزشکی معرفی گردید اما پس از مدتی مشخص گردید که تاثیر آن بر باکتری‌ها از سایر سولفونامیدها کمتر است. تاثیر این دارو در درمان بیماری سل نیز چندان رضایتبخش نبود. با وجود این، دایسون سالهاست که به عنوان داروی اصلی در درمان بیماری جدام مورد استفاده قرار می‌گیرد. این دارو همچنین در پروفیلاکسی و درمان مالاریا و بعضی دیگر از بیماریهای انگلی نیز موثر است. در

مقدمه

از سال ۱۹۴۱ که اولین بار داروی دی آمینودی فنیل سولفون (DDS) (شکل ۱) با نام تجاری Promine در مرکز جدام کارویل آمریکا جهت درمان بیماری جدام معرفی گردید، خواص این داروی موثر که بعداً با نام ژنریک دایسون وارد بازار شد کمتر شناخته شده بود و تقریباً منحصراً جهت درمان جدام بعنوان مونوتراپی تجویز می‌شد. از سال ۱۹۸۲ که دایسون به همراه ریفامپیسین و کلوفازیمین به عنوان چند دارویی جدام توسط سازمان بهداشت جهانی توصیه گردید، بتدریج اثرات ایمونومدولاتور آن کشف و اثرات مثبت آن در درمان بیماریهای التهابی خصوصاً در زمینه درماتولوژی و روماتولوژی بطور کلینیکی هم اثبات گردید. از آن زمان تاکنون دایسون بعنوان درمان انتخابی در نزدیک به ۱۰ درماتوز مورد استفاده قرار گرفته و در بیش از ۵۰ درماتوز به عنوان درمان رده دوم، درمان کمکی و یا یکی از درمانهای

مؤثر به کار رفته است (۱). تجویز روزافزون دایسون در درمان درماتوزها توسط متخصصین پوست و عدم دسترسی به داروی فوق در داروخانه‌ها و اینکه منحصراً در مراکز جدام یافت می‌شود و محدودیت تهیه آن از خارج کشور که منحصراً جهت مجذومین وارد می‌شود ما را بر آن داشت تا با تدوین مقاله‌ای با استفاده از تجربیات و مآخذ علمی ضمن آشنایی بیشتر همکاران با این دارو، با توجه مسئولین محترم وزارت بهداشت نسبت به تهیه دایسون و بخش در داروخانه‌های تخصصی اقدام شود.

مکانیسم عمل

۱- اثر ضد میکروبی: دایسون نیز نظیر سایر سولفونامیدها با مهار تولید اسید فولیک از پارآمینوبنزنوتیک اسید دارای اثر باکتریوستاتیک است (۲). این دارو بر باکتریهای زیادی موثر است اما تاثیر آن از سایر سولفونامیدها کمتر است. دایسون بر روی پلاسمودیوم، پنوموسیستیس کارینی و لیشتامیا نیز موثر است. مکانیسم اثر دایسون پیرلیشامیا احتمالاً از طریق مهار تولید جدار فسفولیپیدی انگل است (۳).

مؤلف مسئول: دکتر حسن طباطبایی - تهران، خیابان طالقانی، شماره ۷۹، کدپستی ۱۴۱۶۶